

Zala 1908.06.07. 4-5. oldal, alul

A Váldmájszter.

Írta: Halis István.

Poredus Anti kedves felesége beszélgetés közben a minap fölemlítette, hogy Rozgonyi mama milyen pompás váldmájszteres itallal szokott megtraktálni bennünket.

Ez a beszélgetés adott okot, hogy egy ilyen váldmájszteres lakomáról megemlékezzem.

Mindenki tudja, hogy váldmájszternek a *szagos mügét* hívják a magyarok. Meg annak nevezik a virágos mügéből készített májusi italt is.

Rozgonyi mama minden év májusában valami fölösleges italt készített váldmájszterből.

Ó borban összekevert fügét, narancsot, szegfűszeget és Isten tudja még miféle jó dolgot – szagos mügével. És az asztaltársaságnak kedveskedett vele.

Ez a társaság az urodalom egyik nőtlen erdőtisztjéből, kit magyar szokás szerint *Jágernek* hívtunk, s Kanizsa egyéb nőtlen embereiből került.

Ezek a rideg legények úgy éltek mintha egy családnak lettek volna gyermekei. Rozgonyi mama nem is hívta őket másnak mint *édes gyerekeinek*, pedig a társaság szeniorja *Árvay Sándor* negyvennyolcas honvéd volt, ki bírói tisztséget viselt.

(Ezenkívül egy ideig szenior volt Laci bácsi; az egész világ szeretett Laci bácsija: *Oszterhuber László*. Ő is honvéd volt. Ennek fia *ifj. Oszterhuber László* táblabíró, ki szintén bírja mindenféle népnek szeretetét.)

Az asztaltársaságon kívül Rozgonyi mamától hordatott ebédet és vacsorát néhány család, kik nem értek rá főzni.

Tőle vitte a kosztot a szép ezredesné is. (Kanizsán az ezredesné akkor is szép asszony volt.) Lett volna elég vállalkozó. De még sem volt semmi jövődelem.

Mert Rozgonyi mama mindennap megszerezte magának azt az örömet, hogy meglepedéstől lássa ragyogni a kosztosok arcait. Most is úgy főzött, mint a főerdészi javadalmazás idején. Egyetlen fillért meg nem takarított. Még egy öltözet ruhát sem vett magának a jövődelemből.

Valami csudás talentuma volt meg nem látni a rosszat, s szinte észrevétlenül ki tudta békíteni az ellentéteket.

Szíve megmaradott ős eredeti tisztaságban, miként a rengeteg erdő, melyben valamikor annyit gyönyörködött.

Pedig a régi jó világból csupán egy kedves emléke maradt. Egy dupla csövű Lankaster puska. Női fegyver. Valamivel rövidebb a huszár karabinnál.

Azt a fegyvert Rozgonyi mama oda nem adta volna semmiért sem. Azzal szokott valamikor vadászni, s azzal lőtte életében az egyetlen szarvasbikát. Azt szokta mondani:

– Ezt a puskát magammal viszem a másvilágra!

De ha el is hagyták a régi lakomázó vendégek, kik *Szepetneken* naponként fölkeresték és élvezték minden „vadat, halat, mi jó falat,” annál jobban ragaszkodtak hozzá a földhöz ragadt szegények.

Mindig jött valaki. Isten tudja honnan egy-egy keresztgyereke, vagy valami távoli szegény rokon köszöntött be hozzá. Majd néhány kis gyerek vetődött oda, kiknek nem volt senkijök. Rozgonyi mama meleg szeretettel fogadta mindannyit. Ellátta őket eledellel, s kis lakásában szorított részökre egy szögletet, hol meghúzódtak. A gyerekeknek különösen örült. Azt mondogatta:

– Addig nem szabad meghalnom, míg föl nem cseperednek ezek az istenadták! Hiszen nem dobhatom ki őket az utcára!

Ha sikerült valakivel jót tenni, akkor örült ám Rozgonyi mama!

Sőt néha mintha az irgalmatlan sors is megelégette volna a hajszát; szerzett neki egy-egy örömnapot.

Örökölt. Hihetetlen dolog ez!

Valami öreg néni halt meg *Rádon*, ki megemlékezett Rozgonyi mamáról, hagyván neki egyetlenegy cserép ritka virágot. Ha jól emlékszem: *gomba virág* volt a neve. Az egyik hetivásár alkalmával el is hozta egy somogyi ember az örökséget. Rozgonyi mama jobban megörült, mintha neki adták volna egész Afrikát. Pedig annak bírásáért állandóan gyilkolják az embereket a *kultur népek*. Szeretettel gyönyörködött a kedves örökségben. A virághoz még hozzá nyúlni sem engedett.

Beszélhetek aztán Rozgonyi mamának, hogy drága a piac, nem lehet megélni.

Csak mosolygott. Hiszen a drágaság mellékes! *Az életben a földolog a virág!*

Hanem a drága virágot is letépte, hogy másnak örömet szerezzen vele.

Ennek pedig hosszú a históriája. Ott kezdődik, hogy egykor éppen ebédhez készülődtek, mikor Rozgonyi mama berohant a szobába. Arca el volt fehéredve, s kétségbeesetten sóhajtott: Jaj! végem van! Itt vannak a végrehajtók! Harminckét forint adóért ekszekválnak! Mi lesz velem! Mi lesz velem!

Annyira meg volt rémülve, hogy kinyitotta az almáriumot s az abban felfüggesztett egyetlen ünneplő szoknyájának zsebében keresgélt. Ki akarta fizetni a végrehajtókat, *pedig bizonyosan tudta, hogy nincs a zsebében egy fillér se.*

Annyi komikum volt a helyzetben, hogy valamelyik „gyerek” önkénytelenül elnevette magát. Nem lehetett kitartani a szomorúságot. Vele nevettek a többiek is, hozzájárult a szenior is. – Sőt a végén még Rozgonyi mama is.

A szenior végül komolyságot erőltetett magára és kimenvén megpirongatta a végrehajtókat, amiért délben mernek ekszekválni. Az erélyes rendreutasítástól megriadt végrehajtók megígérték, hogy várnak még tíz napig.

Alig távoztak a végrehajtók, megszólal a Jáger: „No! majd én segítek! A végrehajtók tíz napig várnak. Addig én az uradalomtól adatok néhány öl fát ingyen. Sőt kiviszem, hogy azt minden évben megkapja *kegydíj* gyanánt. A fára szánt pénzből pedig ki lehet fizetni az adót.”

Már ennek a tervnek az volt az első hibája, hogy Rozgonyi mamának nem volt pénze tüzelőfára se. Második meg az, hogy az uradalom sem adott fát.

Mikor pedig a szenior figyelmeztette a Jágert, hogy jó lesz visszavenni ígéretét, mert a kegy-fa adományozást *nem bírja meg a hitbizomány*, akkor a Jáger mérges lön, és újra megfogadta: „Két nap alatt az udvarban lesz a fa.”

Hanem a végrehajtók látogatása óta a fegyver eltűnt. Rozgonyi mama eldugta az ágyba. Arra a kedves emlékre ugyan nem teszi a kezét semmiféle *dulló*! Talán szebb álmai is voltak abban a tudatban, hogy vele van a szép múlt legkedvesebb maradványa.

Elmúlt egy hét. – két hét. Utána több is. Fát nem hoztak. Rozgonyi mama nem is kapott sohasem „kegy-fát.” A Jágert pedig a társaság fölavatta „Pirosnadrág rend lovagnak.”

Az avatás egybekötött a váldmájszteres lakomával, s oly nagy ünnepséggel történt, hogy talán a Háromfejű Elefántrend vitézei sem csinálnak különbet.

Valóságos pergamentre állították ki a lovag-rendi okmányt. *Csolosz Jenő* két nap vesződött vele, míg az ő gyöngyforma pompás betűivel sikerült hibátlanul kiállítani. – A lovagi jelvény elkészítésén pedig *Surgóth Miksa* teljes tíz napig munkálkodott.

Mikor aztán elkészült a láncon függő nagy csillag is, mely a *Szent Skarabeusz* bogár volt, stílszerű keretben: este megtörtént az avatás.
(Vége következik.)